

Política | Actualitzat el 11/07/2020 a les 11:00

La via perquè els presos polítics no hagin d'anar a dormir a la presó amb el tercer grau

El règim de semilibertat preveu opcions de flexibilització i l'article 86.4 permetria als líders independentistes no tornar al centre penitenciari tampoc entre setmana

Un cartell amb la imatge de Raül Romeva durant una concentració independentista, a Barcelona | Adrià Costa

La Generalitat avalarà en els pròxims dies la classificació en tercer grau dels presos polítics. Té dos mesos per fer-ho des que les juntes de tractament van fer la proposta de classificació dels nou líders independentistes, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/205098>) que compleixen condemnes d'entre nou i tretze anys de presó pels fets de la tardor de 2017. El servei de classificació, que depèn del Departament de Justícia, no acostuma a exhaurir els terminis i prendrà la decisió aviat. Un cop es faci efectiu el tercer grau, s'obren diversos escenaris que tindran un impacte directe en el dia a dia dels presos, que remarquen que aquesta condició és un dret i una manera de complir una condemna "injusta", i insisteixen en reclamar la llibertat i l'amnistia.

En termes generals, el tercer grau permet que els presos passin el cap de setmana a casa i només vagin a dormir a la presó entre setmana. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/205154/implica/tercer/grau/penitenciar>) Això, però, es pot flexibilitzar i adaptar a la situació de cada intern. Una via per fer-ho és l'aplicació de l'article 86.4 del reglament penitenciari. Els interns classificats en aquest grau poden ser traslladats a un espai de règim obert, amb menys mesures de seguretat que una presó. L'article 86, que forma part del capítol III del reglament que regula el règim obert, estableix que els interns podran sortir de

l'establiment per fer activitats laborals, formatives i familiars que facilitin la seva integració.

El punt 4 estableix el següent: "El temps mínim de permanència al centre serà de vuit hores diàries, havent de pernoctar-hi, excepte quan, de manera voluntària, l'intern accepti el control de la seva presència fora del centre mitjançant dispositius telemàtics adequats proporcionats per l'Administració Penitenciària i altres mecanismes de control suficient, en aquest cas només haurà d'estar a l'establiment durant el temps fixat en el seu programa de tractament per a la realització d'activitats de tractament, entrevistes i controls presencials". Aquesta opció, si les juntes de tractament ho consideren, permetria que els presos no haguessin de tornar a la presó per passar-hi la nit.

[noticia]205154[/noticia]

El control de les presons sobre els líders independentistes, però, continuaria. Berta Armengol, advocada especialista en dret penitenciari, remarca en declaracions a **NacióDigital** que, en aquests casos, alguns interns condemnats per delictes de sang o sexuals estan controlats per via telemàtica, amb una polsera amb GPS que es posa normalment al turmell. D'aquests aparells n'hi ha pocs, i requereixen d'una infraestructura important, però això no es donen a tothom. En altres casos, la majoria, el control es fa a través de trucades o visites dels Mossos a casa, o bé ordenant als presos que enviïn l'ubicació del lloc on són.

L'article 86.4 s'ha utilitzat durant la pandèmia per oxigenar els centres penitenciaris. A bona part dels presos en tercer grau se'ls ha permès anar a casa durant el confinament. Tot i així, la Fiscalia s'hi ha mostrat en contra, perquè considera que implica "buidar de contingut la condemna". "El 86.4 no agrada al ministeri fiscal perquè vol dir que no has de passar per la presó cada dia i que la relació amb el centre és més relaxada", apunta Armengol. En el cas dels presos independentistes, l'advocada sosté que seria "conflictiu", i preveu que la Fiscalia hi presentarà recurs.

L'Audiència decideix sobre el 86.4; el Suprem, sobre el tercer grau

Els recursos contra el 86.4 els ha de revisar en última instància l'audiència provincial del territori on es troba el centre penitenciari. A diferència de l'article 100.2, que s'aplica actualment als presos polítics, que genera debat en els juristes, en el cas del 86.4 és difícil sostenir que hagi de ser el tribunal sentenciador -és a dir, el Tribunal Suprem- qui hagi de decidir en recurs d'apel·lació. Armengol argumenta que aquest article està fora del capítol de classificació penitenciària, i per tant qui ha de resoldre és l'audiència no pas el Suprem.

[noticia]205495[/noticia]

Manuel Marchena, però, sí que tindrà l'última paraula en el tercer grau.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/205247/tercer/grau/dels/presos/politics/mans/suprem/ultima/instancia>) Primer, el servei de classificació ha d'avaluar la nova condició dels presos polítics; la Fiscalia hi presentarà recurs i qui ha de resoldre primer és el jutjat de vigilància penitenciària. Si també avala el tercer grau, el recurs d'apel·lació anirà al Tribunal Suprem, que haurà de resoldre en última instància. Arribats a aquest punt, res no fa pensar que l'alt tribunal avaluï el règim de semilibertat dels líders independentistes. En cas que finalment el tercer grau quedi tombat -per això encara poden passar mesos-, el 86.4 ja no es podria aplicar fins que no es torni a concedir aquesta classificació.

Paral·lelament, el Suprem ha de decidir si és competent sobre el 100.2. Qui ha resolt sobre aquest article històricament és l'audiència provincial. Com publicava **NacióDigital** fa unes setmanes

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/203218/ombra/suprem/amenaca/estrategia/dels/presos/politics/amb/1002?rlc=an>), hi ha debat entre els juristes sobre quin és el tribunal competent per resoldre els recursos sobre aquest article. Després que el jutge de vigilància penitenciària de Lleida obrís la porta a què fos el Suprem, la Fiscalia ha demanat a l'alt tribunal que es decideixi si és competent o no per resoldre.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/205495/fiscalia/demana/al/suprem/tombi/1002/dels/presos/poli>)

tics) "Si el Suprem es declara competent buidarà de funcions seccions de l'audiència que treballen bé. El sentenciador ja té la seva funció, no està format en tractament penitenciari", remarca Armengol.

D'un tercer grau flexible a un segon grau tancat

Situats en l'escenari que el Suprem es declari competent i tombi l'article 100.2 dels presos polítics, aquests no podrien sortir a treballar o fer tasques de voluntariat, i estarien en un segon grau "estricte" o "tancat" fins que les juntes de tractament no proposessin de nou un 100.2. Mentre estiguin en tercer grau, això no té importància, perquè els presos podrien continuar sortint de la presó gràcies a aquest nou règim de classificació.

Ara bé, si el Suprem tomba el tercer grau -si rebutja el 100.2 és probable que també tombi el tercer grau-, es donaria la situació que els presos passarien d'un règim penitenciari obert, sense pràcticament trepitjar la presó, a un règim de segon grau tancat, sense ni tan sols sortides per treballar. Es produiria, aleshores, un estira-i-arronsa entre les presons i els tribunals fins que la Fiscalia deixi de presentar recursos o la justícia avaluï la proposta de les juntes de tractament.

[noticia]203218[/noticia]